

RECENZJA DOROBKU ARTYSTYCZNEGO, TWÓRCZEGO I DYDAKTYCZNEGO

DR ADAMA WAGNERA

W POSTĘPOWANIU HABILITACYJNYM

Poznań, 14.03.2024

Recenzent:

Prof. dr hab. Bartosz Bryła

Dyscyplina sztuki muzyczne

Akademia Muzyczna im. I. J. Paderewskiego

w Poznaniu

Zleceniodawca opinii:

Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Sztuki i Nauk o Edukacji, pismo WSNE/BEIOI.421.1.2023, sygnowane podpisem Dyrektora Instytutu Sztuki i Nauk Muzycznych Wydziału Sztuki i Nauk o Edukacji, dr hab. Magdaleny Szynkler, prof. UŚ i opatrzone datą 08.01.2024 r. Powyższe pismo anonsuje powołanie przez Radę Naukową Instytutu Sztuk Muzycznych Wydziału Sztuki i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego, komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego panu dr Adamowi Wagnerowi, a także wyznaczenie mojej osoby w charakterze recenzenta. Podstawą prawną działania jest art.221 ust. 5 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2021 r. poz.478 z późn. zm.)

Podstawowe dane o Habilitancie

Studia: - Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, klasa skrzypiec prof. Ryszarda Fastnacha

2014 rok – **uzyskanie tytułu doktora sztuki muzycznej** w dyscyplinie artystycznej Instrumentalistyka nadany uchwałą Rady Wydziału Instrumentalnego Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie. Tytuł rozprawy doktorskiej „Aplikatura i smyczkowanie jako środki wyrazu artystycznego w sonatach skrzypcowych Józefa Elsnera, Ignacego Jana Paderewskiego i Zygmunta Noskowskiego”

Promotor: Jan Stanienda , prof.UMFC

Recenzenci w przewodzie doktorskim: prof. Wiesław Kwaśny (AM Kraków), prof. Krzysztof Bąkowski (UMFC w Warszawie)

Przebieg pracy zawodowej:

- Od 1991 roku stanowisko Koncertmistrza Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Śląskiej (30 lat)
- koncertmistrz Bielskiej Orkiestry Kameralnej (25 lat)
- koncertmistrz Gliwickiej Orkiestry Kameralnej (20 lat)
- Od roku 1992 współpraca z Orkiestrą Sinfonia Varsovia (25 lat)
- od 2014 stanowisko adiunkta na Wydziale Sztuki i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego (Cieszyn)

Ocena autoreferatu

W autoreferacie dr Adam Wagner przedstawił swoją drogę artystyczną, od najwcześniejszego dzieciństwa, uwzględniając uwarunkowania rodzinne wpływające na kształtowanie się Jego osobowości muzycznej. Szczegółowo omówiony został cały proces edukacji muzycznej, zapoczątkowany u pedagoga Eryka Taubica, następnie kontynuowany u prof. Ryszarda Fastnacha w katowickim Liceum Muzycznym, a następnie w Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego, poszczególne etapy zatrudnienia, oraz wybór dokonań artystycznych, dydaktycznych i popularyzujących sztukę. Wiele miejsca Habilitant poświęca na omówienie swojej działalności artystycznej (uwzględniając zarówno koncerty solowe, kameralne jak i symfoniczne) i pedagogicznej. Uwagę zwraca wszechstronność Habilitanta, który pełniąc funkcję koncertmistrza nie stronił od koncertów solowych. Jako solista występował z towarzyszeniem wielu orkiestr takich jak: Orchestre de Picardie, Sinfonietta Žilina, Bohuslav Martinů Philharmonic, „AUKSO” – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy, Orkiestra Filharmonii Zielonogórskiej, Orkiestra Filharmonii Dolnośląskiej, Śląska Orkiestra Kameralna, Przemyska Orkiestra Kameralna, Bielska Orkiestra Kameralna, Gliwicka Orkiestra Kameralna, Orkiestra Europejskich Warsztatów Muzycznych w Kołobrzegu, Orkiestra Letniej Akademii Muzycznej w Żaganiu, Orkiestra Międzynarodowych Warsztatów Muzycznych w Puławach i Orkiestra Kameralna Instytutu Muzyki Uniwersytetu Śląskiego. Autoreferat jest napisany w sposób zwięzły i jasny, Habilitant swobodnie wypowiada się zarówno z zakresu swoich przymysłów muzycznych jak i interpretacyjnych, wykazując niewątpliwą łatwość w formułowaniu myśli. Oceniając całość autoreferatu można stwierdzić, że dr Adam Wagner w wyczerpujący i bardzo szeroki, wieloaspektowy sposób przedstawił swoje artystyczne *curriculum vitae*, a także całokształt dorobku artystyczno-naukowego, pedagogicznego i wykaz prac popularyzatorskich.

Ocena załączonego dzieła artystycznego

Jako dzieło artystyczne w postępowaniu habilitacyjnym, czyli oryginalne osiągnięcie Habilitant przedstawia

nagrania następujących utworów:

- Sonatę A-dur na skrzypce i fortepian Cesara Francka
- Koncert skrzypcowy A-dur op. 8 Mieczysława Karłowicza.

Nagrania te zawarte są na dwóch płytach kompaktowych: „DUX1861” oraz „Requem Records Opus Series 76/2022”, wydanych w ubiegłym roku.

U podstaw takiego wyboru leży, jak sam Habilitant wyjaśnia w autoreferacie, nie tylko wielka atencja jaką żywi do tych kompozycji, ale też chęć zmierzenia się z niełatwymi dziełami i pokazania ich w nieco innej odsłonie. Sonatę A-dur C. Francka zestawia z powstałą niemal w tym samym czasie Sonatą a-moll Zygmunta Noskowskiego i jest to mariaż niezwykle udany – pokazuje on odrębność języka kompozytorskiego obu twórców, a jednocześnie podobieństwo potraktowania faktury i planowania formy muzycznej. To także bardzo interesujące studium jednej formy w różnych kontekstach narodowościowych – francuskiej stylistyki Francka z wykształconym w kręgu niemieckim Noskowskim. Obie sonaty zaliczyć można do gatunku dzieł wymagających, w których dr Adam Wagner czuje się znakomicie. Imponuje zróżnicowaniem barwowym, świetną intonacją, nienaganną techniką i rozmachem w kreowaniu pomysłów wykonawczych. Zestawienie tych sonat wymagało także odwagi i dojrzałości wytrawnego kameralisty, jaką obaj wykonawcy reprezentują. Ich interpretację cechuje wycucie struktur formalnych i trafne rozwiązania wykonawcze, a wyważone relacje dźwiękowe są niewątpliwie wynikiem wieloletniej współpracy między Habilitantem a współtowarzyszającym mu pianistą, dr Dariuszem Norasem.

Nagranie płytowe Koncertu A-dur op.8 Mieczysława Karłowicza z fortepianem jest również bardzo ciekawym eksperymentem. W kompozycji tej Habilitant znowu wykorzystuje swoje wieloletnie doświadczenie koncertmistrza, solisty i kameralisty, prezentując ten utwór w sposób adekwatny, acz nieoczekiwany dla słuchacza. Myślę, że jest to możliwe dzięki wielkiej swobodzie interpretacyjnej i dogłębnej znajomości wszystkich warstw muzycznych i strukturalnych koncertu, wynikającej z wielokrotnego obcowania z tym utworem. Z autoreferatu dowiadujemy się, że Habilitant debiutował koncertem Karłowicza w wieku 17 lat, z towarzyszeniem śląskich filharmoników, a wiele lat później, już jako koncertmistrz i solista grał go wielokrotnie. Daje mu to większą łatwość pokonania trudności technicznych, ukazując jednocześnie w sposób optymalny wirtuozowski charakter koncertu i dogłębną znajomość partytury.

Podsumowując - zarówno warstwa wykonawcza dzieła artystycznego przedstawionego do oceny jak i oryginalność doboru repertuaru jest wysoce satysfakcjonująca.

Ocena osiągnięć artystycznych

Dokumentacja działań twórczych dr Adama Wagnera przedstawia Habilitanta jako muzyka bardzo wszechstronnego i niezwykle aktywnego. Tylko po uzyskaniu doktoratu zagrał on około 70 koncertów jako solista, kameralista i koncertmistrz. Ma na swoim koncie prawykonania polskie i światowe, a w jego moim repertuarze znajdują się dzieła z kanonu literatury skrzypcowej.

Występował jako koncertmistrz z wieloma innymi zespołami: Penderecki Festival Orchestra, Tokyo Mozart Players, Jenaer Philharmoniker, Orkiestrą Symfoniczną Filharmonii Szczecin, Operą Polską, Operetką Gliwicką czy Polish Chamber Ensemble. Występowałem również z Sinfonia Helvetica i Soloists of Moscow. Prowadził Orkiestrę Kameralną Instytutu Muzyki Uniwersytetu Śląskiego, był solistą tournée koncertowych Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Śląskiej w Niemczech, Belgii i we Francji, a także czterokrotnie solistą kolejnych edycji Międzynarodowego Konkursu Dyrygentów im. Grzegorza Fitelberga. Dokonywał jako koncertmistrz orkiestr dziesiątek nagrań płytowych dla renomowanych firm jak: SONY, DUX, Polskie Radio i wiele innych.

Habilitant współpracował z najwybitniejszymi osobowościami świata muzycznego grając pod batutą Krzysztofa Pendereckiego, Lorda Yehudi Menuhina, Mścisława Rostropowicza, Charlesa Dutoit, Shlomo Mintza, Yurija Bashmeta, Jamesa Galwaya, Mischy Maiskiego, Alfreda Brendela, Paula Esswooda, Jerzego Semkowa, Jana Krenza, Jerzego Maksymiuka i wielu innych.

Jako solista występował z: Volkerem Schmidtem-Gertenbachem, Sheldonem Morgensternem, Massimiliano Caldim, Karolem Stryją, Tadeuszem Wojciechowskim, Pawłem Przytockim, Markiem Mosiem, Mirosławem Jackiem Błaszczkiem, Jerzym Koskiem, Jerzym Swobodą oraz wybitnymi polskimi solistami: Konstantym Andrzejem Kulką, Janem Staniendą, Wiesławem Kwaśnym, Krzysztofem Śmietaną, Bartoszem Bryłą, Piotrem Tarcholikiem, Lidia Grzanką-Urbaniak oraz Piotrem Reichertem.

Działalność pedagogiczna i naukowa

Działalność pedagogiczna dr Adama Wagnera stanowi bardzo ważną część jego aktywności muzycznej. Jest to ponad 31 lat pracy pedagogicznej w POSM II st. im. Karola Szymanowskiego w Katowicach (obecnie jako nauczyciel dyplomowany), ponad 15 lat pracy w UŚ w Katowicach (obecnie na stanowisku adiunkta), a także kilkanaście lat pracy jako tutor w kursach muzycznych i członek komisji konkursów, wykładowca, konsultant CEA.

Tylko w latach 2018- 2023 jego uczniowie zdobyli szereg nagród na prestiżowych konkursach instrumentalnych, nie sposób przytoczyć wszystkich laureatów, ale byli to m.in.

Franciszek Heliasz : II miejsce -XI Ogólnopolski Konkurs Sonat Uczniów Klas Skrzypiec i Altówki, Szczecin 18-19.03.2023; I miejsce - Ogólnopolski Konkurs "Talenty Muzyczne 2023" Poznań, 28-30.04.2023

Solarz Julia: III miejsce w grupie II - 43. Ogólnopolski Konkurs Bachowski im. Stanisława Hajzera, Zielona Góra, 05.12.2021; I nagroda - V Ogólnopolski Konkurs Talenty skrzypcowe - Poznań, 27-29.05.2022 r.; II miejsce — VIII Odin International Music Online Competition Odin (Estonia)- 01.2022 ; III miejsce — XVIII Lubuskie Spotkania Skrzypcowe— Zielona Góra - 18.06.2022; I Nagroda- 2nd Swiss International Music Competition - Lugano,lipiec.2022;; Silver Prize - Amadeus International Music Awards - - Salsburg , 10.2022; wyróżnienie - IV Międzynarodowy Konkurs Skrzypcowy "Witold Rowicki in Memoriam" -- Żywiec - 10.2022; II Nagroda — XXII International Juliusz Zarębski Music Competition ,Łomianki , 15.12.2022; II Nagroda — II Ogólnopolski Konkurs Muzyczny – Koryfeusz ,Poznań , 23.12.2022; III Nagroda

– Euterpe Music Awards – 01.02.2023 ; II miejsce -XI Ogólnopolski Konkurs Sonat Uczniów Klas Skrzypiec i Altówki, Szczecin, 18-19.03.2023; I miejsce - Ogólnopolski Konkurs "Talenty Muzyczne 2023", Poznań, 28-30.04.2023; wyróżnienie – I Ogólnopolski Konkurs Skrzypcowy w Sosnowcu, 14.06.2023

Gronowicz Oliwia: I miejsce– XVIII Lubuskie Spotkania Skrzypcowe ,Zielona Góra, 18.06.2022; III nagroda w IV Międzynarodowym Konkursie Skrzypcowym "Witold Rowicki in memoriam" , Żywiec, 26.10.2022; III nagroda w XXXVIII Konkursie Zespołów Kameralnych Szkół Muzycznych I i II st. Wrocław, 12.01.2023; II nagroda w XVII Ogólnopolskim Konkursie Młodych Instrumentalistów w Jaśle , Jasło, 24.03.2023; III nagroda w Międzynarodowym Konkursie Instrumentów Smyczkowych w Elblągu, Elbląg, 31.03.2023, I nagroda w Ogólnopolskim Konkursie "Talenty Muzyczne 2023", Poznań , 30.04.2023; III miejsce – XIX Lubuskie Spotkania Skrzypcowe , Zielona Góra , 17.06.2023; III miejsce ex aequo w grupie I - XIX Lubuskie Spotkania Skrzypcowe , Zielona Góra, 17.06.2023

Laureatami konkursów i stypendystami instytucji artystycznych byli także Jerzy Holewa, Tomaszewska Hanna, Deriabina Solomiia, Korenkowa Elizavieta, Solarz Kacper, Przybylik Emilia, Jamróz Alicja, Lerch Natalia, Bronder Nicole, Bujnowicz Olivia

Jak podaje Habilitant powyższe osiągnięcia to wynik jego pracy z trzynastorgiem uczniów na 34 konkursach międzynarodowych, 44 ogólnopolskich, 1 szkolnego w tym 22 organizowanych on - line oraz 62 w kontakcie.

W swojej pracy na Wydziale Sztuki i Nauk o Edukacji zyskuje bardzo pozytywne opinie zarówno ze strony przełożonych, jak i studentów. W roku 2015 zostało to uhonorowane Nagrodą Indywidualną JM Rektora Wiesława Banysia za osiągnięcia artystyczne.

Niezwykłą aktywność Habilitant wykazuje również na polu naukowym. Po uzyskaniu stopnia doktora prezentował się jako wykładowca i solista-instrumentalista na wielu konferencjach - 2015 WARSZAWA Jubileuszowa Konferencja Naukowo-Artystyczna, UMFC Warszawa.

Udział w koncercie w charakterze solisty

- 2017 DYNEBURG (ŁOTWA) (wyjazd w ramach programu ERASMUS+) Konferencja naukowa, Uniwersytet w Dyneburgu. Udział w trzech koncertach w charakterze solisty

- 2017 WROCŁAW Sympozjum, Akademia Muzyczna we Wrocławiu. Wykład: „Przyczyny korygowania wad aparatu gry u uczniów gimnazjum”, lekcje pokazowe

- 2017 CZĘSTOCHOWA. Prowadzenie warsztatów skrzypcowych dla nauczycieli oraz lekcji pokazowych w szkole muzycznej

-2017 STRZELCE OPOLSKIE. Prowadzenie warsztatów skrzypcowych dla nauczycieli oraz lekcji pokazowych w szkole muzycznej

- 2018 HRADEC KRALOWE (CZECHY). Konferencja naukowa, Uniwersytet Hradec Kralowe. Udział w koncercie w charakterze solisty z towarzyszeniem orkiestry

- 2021 SIERADZ. Sala koncertowa PSM w Sieradzu. Warsztaty dla nauczycieli organizowane przez CEA. Warsztaty dla nauczycieli, lekcje pokazowe oraz wykład „Problemy nauczania online oraz ograniczanie jego negatywnych skutków”. Adam Wagner – skrzypce, prowadzenie warsztatów, lekcji, wykładu

- 2022 KATOWICE. Prowadzenie lekcji pokazowych w ramach projektu „Dzień skrzypiec” w

ZPSM w Katowicach

- 2023 KATOWICE. Organizacja i kierownictwo artystyczne projektu „Dzień skrzypiec” w ZPSM w Katowicach

- 2023 STRZELCE OPOLSKIE. Prowadzenie warsztatów skrzypcowych dla nauczycieli oraz lekcji pokazowych w szkole muzycznej

- 2023 ZDUŃSKA WOLA. Wykład: „Najważniejsze zagadnienia techniczno-wykonawcze w pracy z solistami i zespołem smyczkowym w szkole muzycznej II stopnia”. Warsztaty dla nauczycieli i prowadzenie lekcji pokazowych

2023 WROCŁAW. Prowadzenie warsztatów skrzypcowych dla nauczycieli oraz lekcji pokazowych w szkole muzycznej

- 2023 ŁÓDŹ. Prowadzenie warsztatów skrzypcowych dla nauczycieli oraz lekcji pokazowych w szkole muzycznej

Działalność popularyzatorska i organizacyjna

Działalność popularyzatorska i organizacyjna Habilitanta przejawia się w uczestnictwie w różnorodnych działaniach środowiskowych. Przykładem może być tu udział w Komisji Kwalifikacyjnej do X Międzynarodowego Konkursu Dyrygentów im. G. Fitelberga (2017), przewodniczenie jury w Przesłuchaniach Centrum Edukacji Artystycznej w Warszawie (Łódź, Kędzierzyn Koźle, Zduńska Wola 2017), czy dwukrotny udział jako ekspert zewnętrzny w przesłuchaniach do orkiestry „IUVENTUS” w Warszawie (2017). Dr Adam Wagner jest zapraszany do wielu gremiów weryfikacyjnych np. jako członek Komisji Międzyszkolnych Konfrontacji Zespołów Kameralnych w Rudzie Śląskiej, czy członek jury Ogólnopolskiego Konkursu CEA 2021 (Kielce).

W czasie pełnienia funkcji konsultanta artystyczno-programowego Filharmonii Śląskiej był pomysłodawcą, inicjatorem oraz Kierownikiem Artystycznym prestiżowych koncertów kameralnych cyklu „Filharmonia Konesera” organizowanych w siedzibie Filharmonii Śląskiej w Katowicach. Cykl ten objął około pięćdziesięciu koncertów, w których brali udział najwybitniejsi polscy artyści. Byli to skrzypkowie: Konstanty Andrzej Kulka, Krzysztof Jakowicz, Magdalena Rezler, Jan Stanienda, Sławomir Tomasiak, Bartosz Bryła, Bartłomiej Nizioł, Piotr Pławner, Andrzej Gębski, Jarosław Pietrzak, Jakub Jakowicz, Agata Szymczewska, Roksana Kwaśnikowska. W koncertach brali też udział inni instrumentalisci m.in. wiolonczeliści: Tomasz Strahl, Andrzej Wróbel, flecistka: Jadwiga Kotnowska, oboista: Arkadiusz Krupa, klarnciści: Roman Widaszek, Woytek Mrozek, gitarzysta: Tomasz Spaliński, zespoły: Grzegorz Turnau Trio, Kwartet Meccore, Chopin Kwintet oraz zespoły z wielu krajów i wielu innych wspaniałych artystów. Habilitant od wielu lat wspiera działania Bielskiego Towarzystwa Muzycznego, którego jest aktywnym członkiem. Zajmuje się również działalnością charytatywną, organizując koncerty na rzecz potrzebujących. Zorganizował również kilka koncertów charytatywnych we współpracy z instytucjami kultury, takimi jak: Chorzowskie Centrum Kultury, Starochorzowski Dom Kultury, Szkoły Muzyczne w Katowicach i Bielsku. Koncerty połączone były ze zbiórką zabawek na rzecz dzieci z Ukrainy czy zbiórkę na leczenie chorego dziecka.

Konkluzja

Z bardzo rozległej i szczegółowej dokumentacji przedstawionej przez dr Adama Wagnera jednoznacznie wynika, że jego wieloaspektowa działalność artystyczna, pedagogiczna i popularyzatorska potwierdza wysokie kwalifikacje w zakresie dyscypliny instrumentalistyki. Zarówno dzieło artystyczne przedstawione do oceny jak i autoreferat, prezentują dokonania Habilitanta jako wysoce satysfakcjonujące, uwzględniając szerokie spektrum umiejętności instrumentalnych i ogólnomuzycznych, a nade wszystko ukazują artystę twórczo wpływającego na szeroko pojęty obszar środowiska muzycznego w którym od lat pracuje jako koncertmistrz, solista i zasłużony pedagog. Całokształt dokonań Habilitanta spełnia wymogi zawarte w ustawie. Mając powyższe na uwadze z pełnym przekonaniem popieram wniosek dr Adama Wagnera dotyczący starań o nadanie tytułu doktora habilitowanego.

B. Bryła

prof. dr hab. Bartosz Bryła